

пк ред. проф. др Марко Андрејић, дипл. инж. – председник,
ван. проф. др Милорад Килибарда, дипл. инж. – члан,
ред. проф др Божидар Форца – члан,
мј доцент др Драган Памучар, дипл. инж. – члан,
пк ред. проф. др Бобан Ђоровић, дипл. инж. – ментор и члан.

Оцена докторске дисертације
пп мр Срђана Димића, дипл.инж.,
извештај, доставља.

Одлуком Наставно-научног већа Војне академије, Универзитета одбране у Београду, инт. број 10-492 од 29. јуна 2016. године, именована је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата потпуковника мр Срђана Димића, дипл. инж. под називом:

**„СТРАТЕГИЈСКО УПРАВЉАЊЕ ТРАНСПОРТОМ У СИСТЕМУ ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“.**

Након детаљне анализе докторске дисертације, а у складу са чланом 43. Правилника о организовању последипломских студија, начину полагања усменог докторског испита и одбрани докторске дисертације у високим војним школама (СВЛ 5/1995 и 12/2000), подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ КАНДИДАТА

Потпуковник мр Срђан Димић, дипл. инж. рођен је 04.08.1977. године у Смедеревској Паланци, општина Смедеревска Паланка, Република Србија. Основну школу завршио је у Великој Плани, а средњу електротехничку школу у Смедеревској Паланци. Војнотехничку академију Војске Југославије, Смер Саобраћајне службе, уписао је школске 1996/1997. године. Дипломирао је у септембру 2001. године и тако стекао звање дипломираног инжењера саобраћаја.

Последипломске студије на Војној академији из области логистике, Смер саобраћајно обезбеђење, завршио је 2010. године, одбраном магистарског рада под насловом „*Модел избора транспортних предузећа за потребе друмског транспорта у Војсци Србије*” и тако стекао звање магистра наука из области логистике. Током последипломских студија остварио је просечну оцену 9,29.

По завршетку Војне академије, 2001. године, распоређен је на дужност у 193. Аутомобилско Наставни Центар, гарнизон Бела Црква, на дужност командира аутомобилско наставног вода. Дужност командира вода обављао је до децембра 2002. године када је постављен на дужност командира аутомобилско наставне чете. У периоду од октобра 2001. године до новембра 2003. године радио је на пословима организације и реализације обуке војника возача у управљању моторним возилима Ц и Е категорије.

У звање асистента приправника за предмете *Организација путног транспорта* и *Познавање терета у транспорту* на Смеру саобраћајне службе Војне академије изабран је 2003. године и по том основу новембра 2003. године премештен је у гарнизон Београд на Војну академију – Одсек Логистике, Смер саобраћајне службе, на дужност начелника класе студената.

Од новембра 2003. године до октобра 2010. године радио је на Војној академији, најпре као командир и начелник класе студената на Смеру саобраћајне службе, Одсека логистике, а потом као командир чете у 1. Студентском пуку. Паралелно са овим дужностима био је укључен у наставу на предмету *Организација путног транспорта* као асистент приправник.

Октобра 2010. године био је изабран у звање асистента за ужу научну област *Транспорт у логистици*.

Од октобра 2010. године запослен је у Управи за стратегијско планирање Сектора за политику одбране Министарства одбране као референт у Одељењу за планирање, програмирање и анализе.

У циљу професионалног усавршавања и унапређења знања и вештина, 2007. године је положио стручни испит прописан за дипломираног инжењера саобраћаја (област пројектовање саобраћајне сигнализације).

Потпуковник мр Срђан Димић, дипл. инж. учествовао је у разним тимовима Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије на нормативном уређењу функције Саобраћај и транспорт, а као члан пројектног тима тренутно учествује у реализацији једног пројекта у Војној академији.

Одлуком ННВ ВА број 10-80 од 6. фебруара 2015. године потпуковник мр Срђан Димић, дипл. инж. изабран је у звање *асистент*, на период од три године, за ужу научну област *Транспорт и организација рада*.

Кандидат је поред одбрањеног магистарског рада, до сада објавио 30 радова у часописима и на научно-стручним конференцијама и скуповима интернационалног и националног карактера.

За свој досадашњи рад више пута је похваљиван и награђиван (књигама, наградним одсуствима, новчаним наградама и др.).

Ожењен је и живи са супругом и двоје деце у Београду.

Објављени научни и стручни радови

Зборници међународних научних скупова (M30)

Саопштење са међународног скупа штампано у целини (M33)

1. Djorovic B., Dimitrijevic N., Dimic S. (2011), A model of a transport company choice for transport of dangerous goods in the Serbian army, *Transport of dangerous goods and risk management TOMUR 2010*, International thematic issue No. 1, Belgrade, 210-220.

Часописи националног значаја (M50)

Радови у часопису националног значаја (M52)

1. Љубојевић, С., Димић, С., Луковић, Н. (2014), Аналитичност у дефинисању стратегијских опција на примеру развоја мултимодалног транспорта у Војсци Србије, *Војнотехнички гласник*, 2, 74 – 95.

Радови у научном часопису (M53)

1. Ђоровић, Б., Љубојевић, С., Димић, С. (2005), Оптимизација реализације транспортних процеса применом рутинг модела, *Војнотехнички гласник*, 1, 76 – 85.

Зборници скупова националног значаја (M60)

Предавање по позиву са скупа националног значаја штампано у целини (M61)

1. Памучар, Д., Ђоровић, Б., Луковац, В., Љубојевић, С., Димић, С. (2011), Поређење рангова алтернатива у процесу вишекритеријумског одлучивања, *14. Међународна конференција Управљање квалитетом и поузданошћу - ICDQM 2011*, Београд, 3–13.

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (M63)

1. Ђоровић, Б., Љубојевић, С., Димић, С. (2004), Модел управљања транспортом у логистичкој подршци војске, *31. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2004*, Фрушка Гора, 641 – 644.
2. Ђоровић, Б., Љубојевић, С., Димић, С. (2005), Примена модификованог модела уштеда у решавању задатака транспортне подршке војске, *32. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2005*, Врњачка Бања, 633 – 636
3. Ђоровић, Б., Љубојевић, С., Димић, С. (2005), Приступ управљању квалитетом транспортне услуге у војсци, *8. Међународна конференција Управљање квалитетом и поузданошћу - ICDQM 2005*, Београд, 733 – 738.
4. Памучар Д, Димић С. (2006), Процес селекције кандидата за возаче војних неборбених моторних возила, *4. Саветовање „Безбедност путног саобраћаја у систему одбране”*, Београд, 5-10 – 5-18.
5. Памучар, Д., Љубојевић, С., Димић, С. (2006), Искуства, могућности примене и савремени аспекти употребе аутосимулатора у обуци возача, *4. Саветовање „Безбедност путног саобраћаја у систему одбране”*, Београд, 6-27 – 6-38.
6. Ђоровић, Б., Димић, С., Љубојевић, С. (2006), Нови приступ решавању задатака транспортне подршке војске, *33. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2006.*, Бања Ковиљача, 553 – 557.

7. Ђоровић, Б., Димић, С., Љубојевић, С. (2006), Стратегија маркетинг микса у обезбеђењу кадрова саобраћајне струке за потребе војске, *9. Међународна конференција Управљање квалитетом и поузданошћу - ICDQM 2006*, Београд, 698 – 704.
8. Љубојевић, С., Димић, С., Ђоровић, Б. (2007), Примена локацијских модела у решавању задатака транспортне подршке војске, *34. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2007*, Златибор, 697 – 700.
9. Димић, С., Љубојевић, С., Ђоровић, Б. (2008), Модел избора путног правца применом АХП методе, *35. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2008*, Сокобања, 475 – 478.
10. Димић, С., Љубојевић, С. (2009), Избор провајдера транспортних услуга за потребе Војске заснован на вредновању квалитета услуге, *36. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2009*, Ивањица, 543 – 546.
11. Димић, С., Љубојевић, С. (2010), Симулација модела избора провајдера транспортних услуга за потребе Војске Србије, *37. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2010*, Тара, 557 – 560.
12. Димић, С., Љубојевић, С., Памучар, Д. (2011), Могућности повећања нивоа безбедности саобраћаја применом интелигентних транспортних система, *5. стручни скуп „Безбедност војних учесника у саобраћају” 2011*, Београд, 2-127 – 2-136.
13. Димић, С., Љубојевић, С., Памучар, Д. (2011), Пројектно планирање усавршавања процеса вредновања учинка кадрова, *15. интернационални симпозијум из пројектног менаџмента YUPMA 2011*, Београд, 225–229.
14. Љубојевић, С., Памучар, Д., Димић, С. (2011), Примена аутосимулатора у обуци и курсирању војних возача – за и против, користи и трошкови, *5. стручни скуп „Безбедност војних учесника у саобраћају” 2011*, Београд, 4-11 – 4-21.
15. Љубојевић, С., Димић, С. (2011), Примена fuzzy SWOT анализе у процесу дефинисања стратегије безбедности путног саобраћаја у Министарству одбране и Војсци Србије, *5. стручни скуп „Безбедност војних учесника у саобраћају” 2011*, Београд, 6-22 – 6-31.
16. Љубојевић, С., Димић, С., Милановић, И., Швабић, М. (2011), Побољшање квалитета анализе безбедности путног саобраћаја у Министарству одбране и Војсци Србије, *5. стручни скуп „Безбедност војних учесника у саобраћају” 2011*, Београд, 1-8 – 1-16.
17. Димић, С., Љубојевић, С. (2011), Модел расподеле саобраћаја на мрежи применом fuzzy логике, *38. Симпозијум о операционим истраживањима – Sutoris 2011*, Златибор, 568 – 571.
18. Димић, С., Љубојевић, С., Луковић, Н. (2012), Примена методе АХП за избор аутосимулатора за обуку возача, *39. Симпозијум о операционим истраживањима – Sutoris 2012*, Тара, 509 – 512.
19. Чабаркапа О., Петровић Д., Димић С. (2012), Избор и оцена пројеката развоја интелектуалне својине применом вишекритеријумске анализе, *39. Симпозијум о операционим истраживањима - Sutoris 2012*, Тара, 281 – 284.

20. Димић, С., Љубојевић, С., Канкараш, М. (2013), Избор стратегије развоја мултимодалног транспорта у Војсци Србије применом А'WOT метод, 40. *Симпозијум о операционим истраживањима – Суторис 2013*, Златибор, 685 – 690.
21. Канкараш М., Димић С., Цветковић С. (2013), Процена степена реализације циљева организације, 40. *Симпозијум о операционим истраживањима - Суторис 2013*, Златибор, 620 – 625.
22. Канкараш М., Димић С., Митић В. (2014), Оцењивање перформанси система одбране, 41. *Симпозијум о операционим истраживањима - Суторис 2014*, Дивчибаре, 398 – 402.
23. Димић С., Канкараш М., Костадиновић Д. (2014), Утврђивање међусобног односа перспектива система одбране применом DEMATEL методе, 41. *Симпозијум о операционим истраживањима - Суторис 2014*, Дивчибаре, 446 – 450.
24. Канкараш, М., Димић, С., Цветковић, И. (2015), Рангирање кандидата у процесу селекције људских ресурса, 42. *Симпозијум о операционим истраживањима – Суторис 2015*, Сребрно језеро, 466 – 469.
25. Димић, С., Љубојевић, С., Канкараш, М. (2015), Формулисање опција стратегијског управљања транспортом применом fuzzy SWOT анализе, 42. *Симпозијум о операционим истраживањима – Суторис 2015*, Сребрно језеро, 474 – 477.
26. Димић С., Канкараш М. (2015), Мерење перформанси у процесу стратегијског управљања транспортом, 18. *Међународна конференција Управљање квалитетом и поузданошћу - ICDQM 2015*, Пријевор, 165 – 171.

Магистарске и докторске тезе (M70)

Одбраћен магистарски рад (M72)

1. Димић, С. (2010), *Модел избора транспортних предузећа за потребе друмског транспорта у Војсци Србије*, Војна академија, Београд.

Поред неведених радова, кандидат је из докторске дисертације пријавио и један рад за публикавање у међународном часопису категорије M22:

1. Dimić, S., Pamučar, D., Ljubojević, S., Đorović, B.: Strategic Transportation Management in terms of Sustainable Development. (рад пријављен за публикавање у часопису *Sustainability*, категорије M22, ИФ 2015: 1,343).

2. ОЦЕНА ВАЉАНОСТИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација под називом *Стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије*, кандидата потпуковника мр Срђана Димића, дипл. инж. припада научној области *Логистика одбране*, ужа научна област *Транспорт и организација рада*.

2.1. Опште напомене о докторској дисертацији

Докторска дисертација је обима 217 страна, од чега 37 страна чине прилози. Текст дисертације садржи 48 слика, 21 табелу и 12 прилога. Списак литературе садржи 109 библиографских јединица. Референцирана литература је прегледно систематизована, према захтевима тематских питања која су разматрана, а у тексту дисертације је и коректно цитирана.

Заједно са уводом и закључним разматрањима, дисертација обухвата девет целина, међусобно повезаних и усклађених постављеним предметом и циљем истраживања. Основни садржај чине поглавља: *Научна замисао истраживања, Теоријске поставке стратегијског управљања, Модели управљања транспортом, Анализа управљања транспортом у систему одбране Републике Србије, Стратегијско управљање транспортом, Развој модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије и Примена изабраног модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије*. Тежиште истраживања кандидат је оправдано ставио на поглавља *Развој модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије и Примена изабраног модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије*. У њима је, на бази података прикупљених применом метода анализе, синтезе, компаративне анализе, анализе садржаја, анкетања, интервјуисања и fuzzy делфи технике, развио три модела стратегијског управљања транспортом од којих је применом методе аналитичко хијерархијских процеса, fuzzy TOPSIS методе и методе fuzzy вишекритеријумског одлучивања изабрао оптималан модел стратегијског управљања транспортом који је затим и применио на систем одбране Републике Србије и на тај начин верификовао основну и разрађујуће хипотезе.

Сазнајне карактеристике дисертације су на потребном нивоу, а изражене су кроз сажетост, јединство и логичку повезаност свих делова, правилно расуђивање, адекватно закључивање, оригиналност и коректно навођење извора. Разрађене фазе у моделу стратегијског управљања транспортом омогућавају поновљивост истраживачког поступка, накнадне анализе, симулације и надоградњу, што дисертацији даје додатан квалитет.

Језик и стил писања су усклађени са лексичким, правописним и стилским нормама српског језика. Сопствени стил писања и начин презентовања предметног садржаја су јасни и у потребној мери концизни.

Техничка обликованост дисертације је, такође, на потребном нивоу квалитета.

Резултати истраживања су, хронолошки и логички, коректно презентовани.

Дисертација се одликује објективношћу, поузданошћу, прецизношћу, аналитичношћу, систематичношћу и рационалношћу.

2.2. Кратак приказ поглавља докторске дисертације

У *уводном делу* докторске дисертације истакнути су потреба и значај истраживања изабраног проблема и приказана је структура докторске дисертације.

У другој целини рада дефинисана је *научна замисао истраживања*. Она је разрађена кроз формулацију проблема и предмета истраживања, постављање циљева и избор метода истраживања и дескрипцију научне и друштвене оправданости истраживања.

Као *проблем истраживања* дефинисано је стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије.

Предмет истраживања представљен је истраживањем стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије. С обзиром да се под стратегијским управљањем у дисертацији подразумева процес формулисања и имплементације стратегије, као предмет истраживања тежишно су разматрани модели стратегијског управљања. Основни садржаји предмета истраживања обухваћени су анализом постојећих теоријских приступа у стратегијском управљању, истраживањем могућности њиховог унапређења, анализом модела стратегијског управљања присутних како у војним организацијама различитих држава, тако и у цивилним организацијама, анализом процеса управљања транспортом и места и улоге органа саобраћајне службе у том процесу, формулисањем модела стратегијског управљања транспортом који је усклађен са актуелним и будућим потребама система одбране Републике Србије и тестирањем тог модела.

Научним циљем истраживања предвиђено је да се на нивоу научне дескрипције и анализе утврде обележја постојећег начина управљања транспортом у систему одбране РС. Применом системског приступа и искустава страних армија, на нивоу научног сврставања, научног објашњења и научног предвиђања, предложен је модел стратегијског управљања транспортом који уважава специфичности система одбране РС и омогућава даљи развој и истраживање модела управљања у том домену. *Практични циљеви рада* усмерени су ка обезбеђивању смерница за практичну примену изабраног модела стратегијског управљања транспортом, чиме би се органима који се баве пословима транспорта олакшао рад, унапредила и повећала ефикасност управљања, а тиме и квалитет функционисања, односно квалитет транспорта у систему одбране Републике Србије.

У складу са дефинисаним предметом и постављеним циљевима истраживања, постављене су једна основна и четири разрађујуће хипотезе.

Основна хипотеза исказана је ставом да је стратегијским управљањем транспортом у систему одбране Републике Србије могуће правовремено прилагодити транспортни систем сопственим потребама, захтевима окружења и повећати ефикасност саобраћајне подршке система одбране Републике Србије.

Разрађујуће хипотезе су дефинисане ради провере и разраде основне хипотезе.

Прва разрађујућа хипотеза се односи на тврдњу да нормативним и организационим прописима није дефинисан модел стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије.

Тврдња да је успостављањем адекватног модела стратегијског управљања транспортом могуће побољшати искоришћење расположивих ресурса, представља другу разрађујућу хипотезу.

Трећа разрађујућа хипотеза се односи на тврдњу да се савремене методе стратегијског управљања и методе оптимизације могу успешно користити за квантификацију фактора који се јављају у процесу формулисања оптималне стратегије управљања.

Четврта разрађујућа хипотеза се односи на тврдњу да се применом модела стратегијског управљања транспортом могу утврдити перформансе транспортног система којима би се пратило стање у домену транспорта у систему одбране Републике Србије.

Сагласно постављеној основној и разрађујућим хипотезама кандидат је у дисертацији:

- 1) систематизовао теоријска сазнања и различите приступе у процесу стратегијског управљања;
- 2) анализирао процес стратегијског управљања транспортом у цивилном сектору;
- 3) анализирао процес стратегијског управљања транспортом у системима одбране појединих држава и организација (Уједињене нације, Немачка, Белгија и Чешка);
- 4) анализирао процес управљања транспортом у систему одбране Републике Србије и утврдио карактеристичне проблеме у извршавању функције саобраћај и транспорт, као и проблеме у управљању транспортом;
- 5) анализирао управне и извршне органе саобраћајне службе, утврдио карактеристичне проблеме у њиховом раду и проблеме који су настали као последица неадекватних организационо-мобилизацијских промена;
- 6) анализирао реализацију транспорта у Војсци Србије за период од 2010. до 2015. године;
- 7) формулисао моделе стратегијског управљања транспортом који се могу применити у систему одбране Републике Србије (развијена су три модела која омогућавају стратегијско управљање транспортом у складу са потребама система одбране и захтевима окружења);
- 8) утврдио утицајне факторе на процес стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије;
- 9) формулисао модел вредновања утицајних фактора применом fuzzy логике услед неизвесности фактора који се јављају у процесу стратегијског управљања транспортом;
- 10) формулисао одрживе стратегијске опције управљања транспортом у систему одбране Републике Србије и извршио избор оптималне у складу са критеријумима утврђеним истраживањем;
- 11) утврдио перспективе, перформансе и кључне индикаторе перформанси за праћење процеса имплементације стратегије и стања у домену транспорта у систему одбране Републике Србије;
- 12) формулисао модел праћења имплементације изабране стратегије преко утврђених перспектива, перформанси и кључних индикатора перформанси који је компатибилан са моделом управљања перформансама система одбране Републике Србије.

Кандидат је, према сегментима предмета и сагласно циљу истраживања, дао адекватну структуру докторске дисертације, чије је делове повезао у кохерентну целину. Тако

структуриран рад пружа celovit захват предмета истраживања. Структура рада, његови делови, наслови и поднаслови, међусобно су повезани и логички проистичу један из другог. Кандидат влада методологијом наука одбране и успешно је провео истраживање по урађеном пројекту докторске дисертације, односно стандардима истраживачког поступка.

У складу са операционалним одређењем предмета истраживања и хипотетичким оквиром, кандидат је теоријски део и резултате истраживања приказао кроз шест наредних поглавља.

У поглављу *Теоријске поставке стратегијског управљања* након кратког приказа историјског развоја управљања дате су основне напомене о менаџменту и извршена је декомпозиција процеса менаџмента на основне функције тог процеса. Са циљем да се појасни стратегијско управљање приказане су карактеристике тог процеса, етапе у еволуцији стратегијског управљања, појашњени су појмови визија, мисија и циљеви као основни елементи стратегијског управљања и описани су три кључна сегмента процеса стратегијског управљања: стратегијска анализа, стратегијски избор и стратегијска имплементација. Такође, у овом поглављу су у мери у којој је то било потребно описане методе и технике које су коришћене у разради модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије: fuzzy SWOT анализа, fuzzy Delphi метода, Balanced scorecard концепт и Dematel метода.

Поглавље *Модели управљања транспортом* садржи приказ модела присутних у управљању транспортом у организацијама цивилног сектора, као и модела управљања транспортом у појединим страним оружаним снагама. Након приказа основних фаза процеса управљања транспортом и основних функција у управљању транспортним предузећима описан је настанак и развој логистичких провајдера као високо професионалних и компетентних компанија које су способне да понуде и пруже комплетну логистичку услугу и у потпуности задовоље све логистичке захтеве корисника. У оквиру приказа модела управљања транспортом присутних у цивилном сектору посебно је обрађен outsourcing као модел који омогућава примену нових технологија чиме се ствара предуслов једноставнијег, економичнијег и ефикаснијег начина рада. Такође, разрађен је и поступак имплементације outsourcinga који је могуће применити и у систему одбране Републике Србије. Приликом приказа управљања транспортом у страним оружаним снагама описан је начин управљања транспортом у операцијама Уједињених нација, оружаним снагама Немачке, Белгије и Чешке. Управљање транспортом у операцијама Уједињених нација приказано је због све већег учешћа Војске Србије у тим операцијама, док су оружане снаге Немачке приказане као једна од најразвијенијих и најбоље организованих оружаних снага у Европи. Са друге стране оружане снаге Белгије и Чешке су приказане јер су приближних карактеристика као Републике Србије, у погледу броја војника, односно величине територије.

У поглављу *Анализа управљања транспортом у систему одбране Републике Србије* након приказа организације и процес управљања транспортом у систему одбране Републике Србије извршена је анализа реализације транспорта за период од 2010. до 2015. године. Имајући у виду да се организација војног саобраћаја и транспорта заснива на целисходном коришћењу транспортних капацитета Војске Србије, као и да се у извршавању задатака ослања на саобраћајни систем Републике Србије, користећи њене

органа, привредна друштва, комуникације и транспортне капацитете у овом делу приказано је место саобраћајно-транспортног система Војске Србије и његова повезаност са саобраћајно-транспортним системом Републике Србије. Такође, у овом делу су дате основне карактеристике подсистема транспортног система и извршена је анализа организационих јединица система одбране задужених за управљање транспортом. На основу спроведене анализе организације управних и извршних органа саобраћајне службе дошло се до општег закључка да су они неадекватно димензионисани, што за последицу има да је управљање транспортом у Војсци Србије раздвојено између јединица и хијерархијских нивоа на истој територији и да не функционише централизовано на територијалном принципу, што се одражава и на економичност транспорта. У циљу анализе реализације транспорта у систему одбране Републике Србије извршена је анализа превозења лица и терета за потребе система одбране, анализирано је коришћење железнице и сагледани су трошкови ангажовања транспортних средстава из закупа.

Поглавље *Стратегијско управљање транспортом* тежишно разматра транспортну политику Европске уније и њене импликације на одрживи развој транспортног система. Имајући у виду да је поред позитивног и значајног утицаја транспорта на друштвено-економски развој друштва и државе, евидентан и његов негативан утицај на околину, у овом делу рада направљен је кратак осврт на утицај транспорта на одрживи развој. Због јаке корелације између транспорта и друштвено-економског развоја, а нарочито због великог утицаја транспорта на животну средину, транспорт је препознат као важан чинилац стратегије одрживог развоја. У ту сврху описани су и основни инструменти у креирању стратегије одрживог транспорта. С обзиром на то да транспортна политика Европске уније има за циљ унапређење функционисања унутрашњег тржишта уклањањем основних транспортних баријера и промовисањем безбедне, ефикасне, и на принципима заштите животне средине засноване транспортне услуге у овом делу дат је кратак осврт на транспортну политику Европске уније и на настанак и развој транс-европске транспортне мреже. У складу са исказаним опредељењима Европске уније по питању транспорта у Републици Србији је израђена Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта која је циљно оријентисана ка одрживом развоју транспортног система. Приликом приказа наведене стратегије истакнуто је стање транспортног система Републике Србије, утврђени су главни циљеви комплементарне транспортне политике, као и општи циљеви стратегије.

У поглављу *Развој модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије* прво је описан општи модел стратегијског управљања транспортом који је прихваћен у литератури и који се уз одређене модификације може применити и на транспортна предузећа. Услед специфичности система одбране и потребе да се омогући задовољење не само сопствених транспортних захтева за кретањем већ и континуирана комплементарност са транспортним системом Републике Србије, након анализе модела познатих у теорији и пракси развијена су три модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије, и то: (1) *Модел стратегијског управљања транспортом заснован на способностима*; (2) *Модел стратегијског управљања транспортом заснован на Balanced Scorecard концепту* и (3) *Модел стратегијског управљања транспортом*. Сви предложени модели стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије омогућавају изградњу

транспортног система који је способан да одговори, како садашњим, тако и будућим захтевима. У циљу избора оптималног модела прво је спроведено истраживање којим је утврђено пет критеријума за избор, и то: *функционалност, изводљивост, трошкови имплементације, флексибилност и ризик имплементације*, а затим су примењене три методе вишекритеријумског одлучивања за избор оптималног модела. Избор оптималног модела извршен је применом методе аналитичко хијерархијских процеса, fuzzy TOPSIS методе и методе fuzzy вишекритеријумског одлучивања. По свим методама добијен је идентичан ранг алтернатива тако да је као оптималан модел изабран *Модел стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије*. Ради верификације правилног избора експерата који су били укључени у процес вишекритеријумског одлучивања, а тиме на одређени начин и потврде валидности изведених закључака, извршена је оцена компетенције испитиваних експерата према приступу развијеном за потребе оцене компетенције експерата у истраживању оптималне варијанте организационе структуре управних органа саобраћајне подршке. Како је просечан коефицијент компетенције анкетираних експерата 0,693 закључено је да су експерти компетентни по питањима која су третирана у истраживању.

Поглавље *Примена изабраног модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије*, у складу са системским приступом решавању проблема, садржи тестирање модела, односно његову практичну примену на систем одбране Републике Србије. Према изабраном моделу, стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије реализује се кроз следеће фазе: (1) *Стратегијска анализа транспорта*; (2) *Формулисање стратегијских опција управљања транспортом*; (3) *Избор и разрада стратегије управљања транспортом*; (4) *Имплементација изабране стратегије* и (5) *Стратегијска контрола*. У оквиру стратегијске анализе транспорта спроведена је SWOT анализа транспорта у систему одбране Републике Србије. Подаци приказани у SWOT матрици добијени су истраживањем и спроведеним анализама: нормативне регулативе, управљања транспортом, организације управних и извршних органа саобраћајне службе, транспортних средстава и стања транспорта у Републици Србији. Општи закључак који је изведен након стратегијске анализе транспорта је да постојеће способности функције саобраћај и транспорт омогућавају задовољење потреба јединица, али не на економичан и ефикасан начин. Исказани организацијско-формацијски недостаци и стање кадра, транспортних средстава, средстава интегралног транспорта и регулативе у области војног саобраћаја и транспорта захтевају предузимање мера у смислу организацијске и кадровске консолидације и занављања возног парка, са циљем побољшања квалитета и економичности транспорта у наредном периоду. На основу резултата извршене SWOT анализе транспорта у систему одбране Републике Србије и спроведеног истраживања идентификовани су фактори који могу утицати на процес стратегијског управљања транспортом. Услед неизвесног карактера већег броја идентификованих фактора за њихово вредновање примењен је fuzzy приступ. За утврђивање могућих опција стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије употребљена је fuzzy SWOT анализа на основу које су формулисане четири алтернативне стратегијске опције. Поступак избора оптималне стратегијске опције управљања транспортом у систему одбране Републике Србије извршен је уз употребу софтверског пакета *Expert choice 11*. Поузданост добијеног резултата рангирања алтернатива испитана је кроз

анализу осетљивости коју омогућава сам софтвер *Expert choice 11*. Имајући у виду да модел са једне стране показује стабилност, а да са друге стране показује осетљивост, јер значајније промене релативних тежина критеријума доводе до промене у рангу алтернатива, закључено је да се резултат рангирања може прихватити као поуздан. Након избора оптималне стратегијске опције извршена је њена разрада формулисањем визије, мисије и стратешких циљева. Да би се створили услови за операционализацију стратегије израђен је акциони план за спровођење стратешких циљева транспортног система. У циљу праћења процеса имплементације стратегије утврђене су перспективе, перформансе и кључни индикатори тих перформанси. На основу међусобног утицаја ових елемената, применом DEMATEL методе, израђена је стратешка мапа управљања транспортом у систему одбране Републике Србије. Да би се утврдило да ли изабрана стратегија омогућава достизање стратешких циљева, односно остваривање мисије и визије система спроведена је стратегијска контрола. Праћењем стања по кључним индикаторима перформанси, перформансама и перспективама утврђује се стање у процесу имплементације стратегије, као и праћење транспортног система као целине. На основу резултата спроведеног мерења перформанси и њихове обраде утврђују се недостаци транспортног система, уочавају кључни проблеми и предвиђају будући трендови. Обрада података и приказивање резултата реализована је у програмском пакету *MS Excel*. На овај начин, управним органима на највишем нивоу, омогућено је целовито сагледавање транспортног система и правовремено уочавање потенцијалних проблема. У зависности од статуса перформанси и утврђеног тренда, управни органи предузимају одговарајуће корективне мере ради унапређења постојећег стања.

Закључна разматрања садрже преглед и анализу резултата истраживања, као и критички осврт на развијени модел стратегијског управљања транспортом. Она представљају синтетизована сазнања, којима се садржајно покривају хипотезе и сумирају чињенице и резултати истраживања. Презентовани садржаји представљају резиме резултата истраживања, чиме је целина докторске дисертације успешно заокружена и функционално повезана. У њима су истакнути и научни и практични доприноси истраживања, као и могући правци унапређења модела стратегијског управљања транспортом и даљих истраживања.

На крају дисертације дат је преглед коришћене литературе, која је релевантна и актуелна у односу на област истраживања и која одговара предмету истраживања. Након прегледа литературе налази се попис слика, табела и прилога, а потом и сами прилози докторске дисертације. У прилозима су приказани инструменти за прикупљање података током истраживања, систематизовани подаци прикупљени током истраживања, међурезултати истраживања и други материјали, који подржавају текст дисертације и само истраживање.

3. НАУЧНИ ДОПРИНОС

Докторска дисертација је резултат научноистраживачког рада у области *логистике у одбрани*, односно *транспорта*, и усклађена је са потребама Министарства одбране и Војске Србије. Уједно, дисертација треба да послужи као полазна основа за унапређење стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије.

У дисертацији је, на резултатима спроведеног истраживања, дизајниран нови модел стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије, који може представљати основу за даља истраживања и развој модела стратегијског управљања другим функцијама у систему одбране Републике Србије. При разradi модела стратегијског управљања предложене су модификације постојећих метода, осмишљени су нови модели и приказана је могућност њихове употребе у стратегијском управљању транспортом у систему одбране Републике Србије. Посебан научни допринос докторске дисертације огледа се у следећем:

- извршена је научна дескрипција различитих приступа у процесу стратегијског управљања транспортом и управљања у систему одбране Републике Србије;
- развијена су три модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије која омогућавају стратегијско управљање транспортом у складу са потребама система одбране Републике Србије и захтевима окружења;
- извршено је утврђивање критеријума за рангирање модела и одређивање њихових релативних тежина применом модификоване fuzzy Delphi методе. Тако одређене релативне тежине критеријума коришћене су за рангирање развијених модела стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије;
- извршено је утврђивање утицајних фактора на стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије на основу којих су, применом fuzzy SWOT методе, формулисане опције стратегијског управљања транспортом;
- услед неизвесности утицајних фактора који се јављају у процесу стратегијског управљања транспортом извршена је модификација Delphi методе применом fuzzy логике. Модификована fuzzy Delphi метода је примењена за вредновање утицајних фактора који су коришћени у процесу формулисања опција стратегијског управљања транспортом;
- утврђене су перспективе, перформансе и кључни индикатори перформанси транспортног система и развијен је модел за праћење процеса имплементације стратегије, као и за праћење стања у домену транспорта у систему одбране Републике Србије. Развијени модел је компатибилан са моделом управљања перформансама система одбране Републике Србије;
- применом предложеног модела стратегијског управљања транспортом унапређује се квалитет транспорта у систему одбране Републике Србије и омогућава његово ефикасно прилагођавање променама у окружењу.

Посебан допринос докторске дисертације огледа се и у извршеној имплементацији предложеног модела стратегијско управљање транспортом на систем одбране Републике Србије. Потребно је истаћи и чињеницу да се ради о моделу који је универзалан и у потпуности прилагодљив за решавање сличних проблема како у систему одбране Републике Србије, тако и у цивилном сектору.

4. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Докторска дисертација потпуковника мр Срђана Димића, под називом „*Стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије*”, представља оригиналан, значајан и актуелан научни допринос логистици одбране.

На основу изнетих запажања Комисија закључује да је кандидат, потпуковник мр Срђан Димић, одобрено и пројектовану тему садржајно и методолошки квалитетно обрадио. Садржај који је кандидат истраживао актуелан је и представља методолошку и емпиријску основу за стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије.

Рад је израђен према захтевима методологије наука одбране. Кандидат је реализовао истраживање према пројектованим елементима научне замисли. Методе, технике и инструменте је применио у складу са пројектованим хипотезама. Истраживање је значајно и за методологију војних наука. Са становишта доприноса теорији војних наука потребно је истаћи да разматрана проблематика стратегијског управљања транспортом у систему одбране Републике Србије није до сада истраживана.

Кандидат је самостално реализовао комплетан истраживачки поступак и на оригиналан начин применио комплекс научних метода, техника и савремених софтверских алата. Током израде дисертације кандидат је показао знање, искуство и способност да идентификује и квалитетно, на научним основама, опише проблем, као и да научним методама, у потпуности и квалитетно, решава проблеме у стратегијском управљању. Посебан допринос представља оригиналан начин дефинисања модела стратегијског управљања транспортом који је успешно примењен на стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије.

Коришћена литература у целини одговара потребама истраживања.

Докторска дисертација у целини представља складну целину. Стил, језик и логичка аргументација су прихватљиви. Успешно реализован процес пројектовања, организовања и реализације истраживања, као и израда научног саопштења, указују на чињеницу да кандидат поседује способност за самостално научно решавање проблема.

На основу детаљно проучене докторске дисертације кандидата и података, сагласно одредбама члана 43. став 1. Правилника о организовању последипломских студија, начину полагања усменог докторског испита и одбрани докторске дисертације у високим војним школама (СВЛ 5/1995 и 12/2000), Комисија закључује следеће:

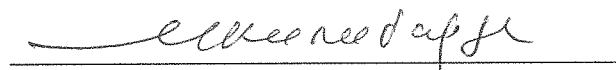
- (1) Кандидат испуњава услове прописане чланом 90. став 2. Закона о војним школама и војним научноистраживачким установама (Службени лист СРЈ, бр. 80/1994 и 74/1999);

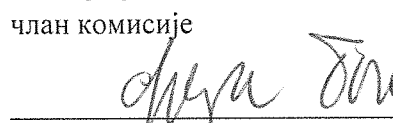
- (2) Разрађена тема, са наведеним садржајем и образложењем, по својој актуелности, комплексности, теоријским приступом, изведеним методама истраживања и утврђеним сазнањима и резултатима оправдава постављене и очекиване циљеве и може се прихватити као услов за приступ одбрани докторске дисертације;
- (3) На основу изнетог приказа докторске дисертације, Комисија констатује да је тема у потпуности и систематски обрађена, да су циљеви истраживања остварени, да су примењене савремене научне методе и да је остварен значајан научни допринос, као и допринос инжењерској пракси. Комисија предлаже Наставно-научном већу Војне академије да докторску дисертацију под насловом „Стратегијско управљање транспортом у систему одбране Републике Србије”, кандидата потпуковника мр Срђана Димића, дипл. инж., **прихвати и закаже усмену јавну одбрану.**

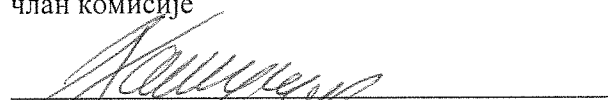
У Београду, 29. јула 2016. године

КОМИСИЈА:

пуковник, ред. проф. др Марко Андрејић, дипл. инж.,
председник комисије

ван. проф. др Милорад Килибарда, дипл. инж.,
члан комисије

ред. проф. др Божидар Форца,
члан комисије

мајор, доцент др Драган Памучар, дипл. инж.,
члан комисије

пуковник, ред. проф. др Бобан Ђоровић, дипл. инж.,
ментор и члан комисије

Израђено у 1 (једном) примерку,
копирано у 6 (шест) примерака и
д о с т а в љ е н о :
– Наставно-научно веће ВА,
– Председник Комисије,
– чланови Комисије (x4),
– архива.